

Veiligheidsbepalingen voor laagspanningsinstallaties

Opfriscursus NEN 1010

NEN 1010:2015

februari 2016

Bestemd voor de cursussen:

- ❑ basiscursus NEN 1010,
- ❑ opfriscursus NEN 1010,
- ❑ inspecties aan elektrische installaties,
- ❑ gebruikerstrainingen meetinstrumenten.

Auteur: L. Smit

De Kooi 7
4233 GP AMEIDE
tel: 0183 – 60 05 20
fax: 084 – 215 15 28
e-mail: contact@sot.nl
internet: www.sot.nl

INHOUD

1	Ten geleide	1
2	Introductie	3
2.1	Informatiebronnen.....	3
2.1.1	Nederlands Normalisatie Instituut	3
2.1.2	Stroomlijn	4
2.2	Historie NEN 1010	4
2.3	Bestaande installaties	9
2.4	Indeling NEN 1010:2015	9
2.5	Relatie met internationale normen	9
2.6	Wijzigingen in 2007.....	10
2.7	Relatie met Nederlandse wetgeving.....	14
2.8	Bouwbesluit en NEN 1010	14
2.9	Relatie met NPR 5310	15
2.10	Nederlandse Technische afspraken (NTA's)	17
2.11	Opmerkingen en toelichtingen	17
2.12	Trefwoordenregister.....	18
2.12.1	Gestructureerd zoeken.....	18
3	Fundamentele uitgangspunten.....	19
3.1	Laagspanning	19
3.2	Toepassingsgebied van de NEN 1010	19
3.2.1	Toepassingsgebied (1)	19
3.2.2	NEN 1010 niet van toepassing.....	20
3.2.3	Toepassingsgebied (2)	21
3.3	Uitgangspunten	21
3.3.1	Veiligheidsmaatregelen.....	21
3.3.2	Ontwerp.....	23
3.3.3	Keuze van elektrisch materieel	26
3.3.4	Installatie en eerste inspectie.....	27
4	Stroomstelsels	29
4.1	Verdeelnet	29
4.2	Stelsels	29
4.3	TT-stelsel	31
4.4	TN-stelsel	34
4.4.1	TN-S-stelsel	34
4.4.2	TN-C-stelsel	36
4.4.3	TN-CS-stelsel.....	37
4.5	PEN-leiding in TN-stelsels	39
4.6	IT-stelsel	42
5	Stroomketens	45
5.1	Overeengekomen grenswaarde van de aanrakingsspanning	45
5.2	SELV-ketens	46
5.3	S-keten	47
5.4	PELV-keten.....	49
5.5	FELV-keten.....	50
5.6	Bescherming tegen elektrische schok door extra lage spanning.....	51
6	Bescherming tegen elektrische schok	53
6.1	Inleiding	53

6.2	Onderwerp en toepassingsgebied.....	54
6.3	Beschermingsmaatregelen	54
6.4	Bescherming door automatische afschakeling van de voeding	56
6.5	Bescherming door dubbele of versterkte isolatie	62
6.6	Bescherming door elektrische scheiding.....	62
6.7	Bescherming door extra lage spanning	63
6.8	Aanvullende bescherming.....	63
6.8.1	Aanvullende bescherming door aardlekbeveiliging.....	63
6.8.2	Aanvullende bescherming door aanvullende vereffening.....	64
7	Aardingsvoorzieningen.....	65
7.1	Tijdig afschakelen bij een fout.....	66
7.2	TN-stelsel.....	71
7.2.1	De circuitimpedantie (Z_s).....	71
7.2.2	Voorbeeld 1: toepassen van smeltpatroon in TN-stelsel.....	73
7.2.3	Voorbeeld 2: toepassen van smeltpatroon in TT-stelsel.....	75
7.2.4	Voorbeeld 3: toepassen van installatieautomaat	76
7.2.5	Toepassen van andere beveiligingsmiddelen.....	77
7.3	TT-stelsel	78
7.3.1	Veiligheidsaarding	78
7.3.2	Aardingsvoorzieningen bij een TT-stelsel	78
7.3.3	Sneltabel voor impedanties	84
7.3.4	Tijd-stroom grafiek gG-patronen	85
7.3.5	Tijd-stroom grafiek BCD-automaten	86
7.4	Regels bepalen R_A bij schakel- en verdeelinrichtingen in TT-stelsels.....	87
8	Toepassen van aardlekbeveiliging.....	89
8.1	Aanvullende bescherming door aardlekbeveiliging.....	89
8.2	Algemene bepalingen betreffende de installatie	90
8.3	Aanspreektijd en aanspreekstroom van een aardlekschakelaars.....	93
8.4	Typen aardlekschakelaars	94
8.5	Inspectie aan aardlekschakelaars	97
9	Elektrische verbindingen.....	99
9.1	Elektrische verbindingen	99
9.2	Verbindingen van meerdraads-, soepele en zeer soepele geleiders	101
10	Schakelen en scheiden.....	103
10.1	Elektrotechnische symbolen	103
10.2	Termen en definities voor schakelaars.....	103
10.2.1	Schakelaar	103
10.2.2	Vermogensschakelaar	103
10.2.3	Lastschakelaar	104
10.2.4	Scheider.....	104
10.2.5	Lastscheider	105
10.3	Scheiden en schakelen	105
10.3.1	Scheiden	106
10.3.2	Scheiders	107
10.4	Uitschakelen bij niet-elektrotechnische werkzaamheden	107
10.4.1	Werkschakelaar	108
10.5	Noodschakelaar.....	110
10.5.1	Schakelen en stoppen in noodgevallen	110
10.5.2	Noodstop-schakelaars.....	112

10.6	Bedieningsschakeling en bedieningsschakelaar.....	112
10.6.1	Bedieningsschakeling	112
10.6.2	Schaken voor bediening	113
11	Schakel- en verdeelinrichtingen.....	115
11.1	Algemeen	115
11.2	Schakelen en scheiden	116
11.3	Bestaande installaties volgens NEN 1010:2007	116
12	Ruimten met een bad of een douche.....	119
12.1	Onderwerp en toepassingsgebied.....	119
12.2	Algemene kenmerken	119
12.2.1	Indeling van zones	120
12.3	Bescherming tegen elektrische schok	122
12.3.1	Aanvullende beschermende vereffening	124
12.3.2	Uitwendige invloeden	129
12.3.3	Leidingen en schakelmateriaal.....	129
12.3.4	Keuze van leidingen.....	131
12.3.5	Elektrische vloerverwarming	134
13	Fotovoltaïsche (PV) voedingssystemen	135
13.1.1	Algemeen	135
13.1.2	Onderwerp en toepassingsgebied.....	138
13.1.3	Definities	139
13.1.4	Beschermingsmaatregelen	141
13.1.5	Keuze en installatie van elektrisch materieel	142
13.1.6	Aardingsvoorzieningen, beschermingsleidingen en beschermende vereffeningleidingen.....	144